

نومرو : ۹۴

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده

داثره اجتهدده

" Iditihad " Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

حریت فکریه به خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهامی صفا

۲۰ شباط ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آلتی

تورکیا ایچین ۵۰ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵۰ فرانق ۸۰ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره به

عون نفس [۱*]

محرری : ساموئل سیپلس

راہب زادہ لر، عمویتلہ رؤسای روحانیہ اولادی دہ
ملکتمزک تاریخندہ بالخاصہ تمایزایتدیلر : بونلرک میانندہ
انکلیز بحریہ سنک نامنی جہاندہ داستان ایدن، آمیراللرک
سرفرازی (لورد ہوراسیونلسن) ایلہ قرالچہ (الیزابت) ک
قپودان دریاسی سور (فرانسیس درہیق) ک ناملرینی
عمانلر قہرمانلغندہ ؛ (وہلاستن) ، (یانغ) ، (بلہی فہیر) ،
(ہل) ک کیلرینی فن وعلمندہ ؛ (وہرن) ، (رہی نولدس) ،
(ویلن) ، (ویلکی) نک کیلرینی صنعت بدایع دہ ؛ (تارلو) ،
(قامپل) ک کیلرینی قانوندہ ؛ (تہدی سن) ، (طومسن) ،
(غولڈسمیت) ، (قولر ریچ) ، (تہنی سن) کیلرینی
ادبیاتدہ بولوروز.. ہندستان حربندہ اوقدرشان و شرفلہ
طائمش لورد (ہاردینچ) ، میرآلای (ادواردس)
بیکباشی (ہودسن) کذالک پاپاس زادہ ایدیلر . فی الحقیقہ
انکلتہرہ نک ہندستاندہ کی ایمپراطورلغی ، (ایش آدمی)
اولق اعتیاداتی اکتساب ایچن تعلیم ایدلمش، قسم اعظمی
فابریقہ لردن یتشمش (قیلیو) ، (ووررن) ، (ہہی
ستینغس) و اخلافی کبی ، متوسط صنف اجتماعی دن
صادر کیمسہلر طرفدن تأسیس ایدلمش و محافظہ
اولونمشدر ... (آتورنہی - : وکیل عمومی) اولادی
آرہسندہ (ادمون بورق) ی ، مہدس (سمیتن) ی ،
(سقوط) ی ، شاعر (ووردس وورث) ی ، لورد
(سامرس) ی ، (ہاردویک) ی ، (دانینگ) ی بولوروز.
سور (ویلہم بلہیستن) بر اییک تاجرینک اولدکن
سکرہ کی اوغلی ایدی. لورد (جیفورد) ک پدری (دووہر) دہ
بر بقال ؛ لورد (دہن مہنس) ککی بر طیب ؛ حاکم (تول
فورد) ک کی بر ولایت بیراجی سی ، باش لورد بارون
(بوللوق) ک کی (چہرین قروس) دہ مشہور بر سر اج ایدی.
(نینوا) آبداتی میدانہ چیقاران (لایار) لوندرہ لی بر

[۱*] ما قبل (۹۰) و (۹۲) نجی نومر ولرمندہ

آووقاتک قونطور اطولی یازیچی سی ایدی. (تضیق بالملی
ماکنہ) ایلہ (آرمسترونغ) طوپ و سفان حربیہ اعما.
لخانہ لرینک مخترع و مؤسس سور (ویلہم آرمسترونغ) دہ
کذلک حقوق تحصیلنہ سوق و تعلیم اولونمش ، بر مدت
وکیل عمومی لک اتمش ایدی..

(میلتن) لوندرہ لی بر مقاولات محررینک ؛ (پوپ) ،
(سادس) بر رتخافہ تاجرینک اوغللری ایدیلر. پروفیسور
(ویلسن) (پہسلی) دہ بر فابریقہ جی نک، لورد (مہق عولہ)
بر آفریقا تاجرینک اوغللری ایدیلر. (کیتس) بر طوپدن
اجزای طیبہ تاجری ، سور (ہامفری داوی) بر کوی
اجزاجیسی چراغی ایدیلر.. (داوی) کندندن بحث ایدرکن :
— بوکون بن نہایسہ اونی بن کندم خلق ایتدم.

بونو صافیت قلبلہ بلا غرور ہر وقت سویلرم. ویردی.
تاریخ طبیعی نک (نیووتون) ی اطلاقہ سزا (ریچارد
عوون) حیاتہ بر بحریہ ملازم نامزدی اولارق باشلامش ،
واو قدر اختصاصندہ تمیز ایتدیکی طریق تحریرات علمییہ ،
نسبتاً، آخر عمرینہ طوغری داخل اولمشدی. (مدرسہ
جراحیہ) دہ (حون ہانتز) ک ہمتیلہ متراکم نفیس
موزہ نک ، تخمیناً اون سنہ قدر امتداد ایدن، تصنیفاتیلہ
مشغولیتی اثناسندہ واسع معلوماتنک اساسلرینی وضع
ایتشدی ..

دھالری و مساعیریلہ (فقرو ضرورت) ک حصہ سنی
شرفلندیرن انسانلرک تصویرات تراجم احوالی ملل اجنبیہ دہ دہ
انکلتہرہ نک کیلر قدر مبذولدر :

برپاستہ جی نک اوغلی (قلود برنارد) ی علمندہ :
(قیزیولوژیست) ، براتمکچی نک کی (کیفس) ی ،
بر ساعتچی نک کی (لہ ٹوپولدر ورت) ی بر یوک عربہ جی سنک کی
(ہہی دن) ی صنعتدہ بولوروز.. (دا کرر) اوپہر ادہ
بر صحنہ قلمکاری ایدی. یدنجی (غرہ غور) ک باباسی
بر طوغرامہ جی ، بشنجی (سگستوس) ک کی بر چوبان ،
آلتنجی (آدریان) ک کی فقیر بر صندالچی ایدیلر ..
(آدریان) صباوتندہ کیجہلری مطالعہ ایچون برواسطہ

تنوير مبايعه سنه عدم اقتدار مالی سندن ناشی ، سواقاقرده
 کلیسا قبولی قرارلرینک ایشیغنده - تفیض مستقبلنک
 آشکار برعلامت متقدمه سی اولان بیوک برصبر وعشق
 سعی ابرازیده رک - درسارینی اوقومنی عادت ایدنمشدی !.
 کذالك متواضع برعائله دن اولان معدن شناس (هوی)
 (سن ژوست) ده برنساجک اوغلی ایدی . میخانیک
 شناس (هوت فوی) (اورلثان) ده براتمکچی نک ، ریاضی
 (زوزمف قوورییه) (عوقسر) ده برترزی نک ، معمار
 (دوراند) پارسی برقوندره جینک ، طبعیوندن (کهنر)
 (زوریخ) ده بردباغک اوغلاری ایدیلر . (دوراند)
 فقیرلک ، خسته لق ، بدبختی ، عاله کبی متنوع شرائط
 غیرمساعده تحتده مسالکنه ایتدار ایتمش و بونلرک هیچ
 بری جسارتی کسره ، ترقی سنه منعه کافی کله مشدی .
 فی الحقیقه بونک حیاتی ، قطع ایده جکی مشکلاته و یا قحط
 زمانه رغما ، چالشمی آرزو ایدنلرک بهمحال چالیشمغه
 وقت بولایله جکی حقیقتی پک مکمل ارائه ایدر ..
 (پیه راموس) ده عینی اوصافی حائر دیگر برآدم
 ایدی . فقیر رابوینک اوغلی اولوب دلیقانی ایکن قویون
 کودمشدی .

مشغله سندن ممنون اولمیدیغدن پارسه شتاب ایتمشدی .
 برچوق سفالتله تصادف دن صکره (ناوار) مدرسه سنه
 خدمتچی صقیله کیرمکه موفق اولمشدی . بو موقع اوکا
 طریق تتبع و مطالعه یی کشاد ایتمش ، آرزمانده عصرینک
 رجال کزیده سندن بریسی اولمشدی .

کیما کر (ووکن) (قالو ادوس) ده (سن آندره
 ده به تو) ده فقیر برکویلی نک خدمتی ایدی . دهامکتبه
 برچوق ایکن اوستی باشی پریشان فقط پرذکای نوار
 بردماغه مالکدی .. قرائت و تحریر معلمی قابلیت خارق .
 العاده سنه مفتون اولوب اوئی تلطیف ایتک ایستدکجه :
 « اوغلم ! دوام ایت .. ایلروله .. تعالی ایت .. چالیش
 و تتبع ایت .. برکون برکلیسا کخداسی قدر مطمئن
 لباساره برنمش اولارق یورودوکنی کورمک بکاتصیب

اولاجق ! . » دیمکی عادت ایدنمشدی .. برکون مکتبی
 زیارت ایدن بر ولایت اجزاجیسی (ووکن) ک متین
 بازولرینه حیران اولمش ، دارالاستحضارنده هاوان دوکمک
 وظیفه سنی کنج شا کرده تکلیف ایتمشدی .. مطالعاتنه
 دوام ایده بیلیمک امیدله (ووکن) بوکاراضی اولمشدی .
 فقط اجزاجی زماننک مهم برقسمنی تتبعه حصره مساعده
 ایتدیکندن کنج (ووکن) بر دنبره خدمتی ترکله
 سیاحت هکبه سنی اوموزینه ووردینی کبی پارس یولی
 طوتدیرمش ایدی . پارسه موصلتده اجزاجی چراقلنی
 ایتک ایچون بر محل آرادیسده بولاماشدی . یورغونلق دن ،
 محرومیتلردن بیهوش برحاله کلن (ووکن) خسته
 دوشمشدی . دروننده وفاتنه رمق قالمش بر خسته خانه یه
 قبول اولونمشدی . لکن ایام مسعوده نک ، موقع احتیاطده ،
 زوالی کنجه منتظر بولوندیغنی زمان اثبات ایتمشدی ..
 (ووکن) اعاده صحت ایتمش ، آریوب بولدیغنی بر اجزاجی
 ایله انجام عقد مقاوله ایتمشدی . بر آرز صکره متبحر
 کیما کر (قورو قرووا) ایله کسب معارفه ایتمشدی ..
 (ووکن) (قورو قرووا) نک توجهنی قیراندیغدن
 کاتب خصوصیی اولمشدی .. بوبیوک فیلوزوفک وفاتندن
 بر چوق سنه صکره (ووکن) کیما معلمی اولارق
 (قورو قرووا) یی استخلاف ایتمشدی .. انجام (قالو ادوس)
 قضاسنک منتخبری ۱۸۲۹ ده اوئی مجلس ملی یه مبعوث
 انتخاب ایتملردی . (ووکن) سنه لرجه مقدم استقبالی
 مظلم ، پک فقیر برکنج ایکن ترک ایتدیکی قصبه یه ظفرله
 تکرار داخل اولمشدی .

فرانسه ده برنجی انقلاب دنبیری تعمیم ایدن ، اردونک
 عادی نفرات دیزیلردن اک یوکسک مراتب عسکریه یه
 حیقان توجهات عسکریه دایر کوسترلیله جک مثالدر
 انکلترده یوقدر . شهسز انکلترده ده جاری اولابیلور .
 وترفعه آچیق بر یول اولان « قابلیت لره کشاده مسالک »
 سوزی فرانسه ده پک چوق پارلاق مثالرله جای آطابق
 بولمشدر .

(هوش)، (هومبه‌رت)، (پیشگرو) هپسی مسلک‌رینه
نفر اولارق باشلامش لردر .

(هوش) قرالک اردوسنده نفر ایکن صرمه ایله
یلک ایشارمش، قزاندینی اجرتله فنون عسکرینه دن باحث
کتابلر آیرمش !. (هومبه‌رت) کنج‌لکنده برخیلاز
ایمش . اون آلتی یاشنده خانه پدری ترک ایتمش . صره
ایله (نانسی) ده بر تاجره خدمتچی، (لیون) ده عمله،
و طاوشان درسی صاتیجی سی اولمشدی !. ۱۷۹۲ ده
اردویه کوکالی یازلمش ایدی . بر سنه ده لوا اولمشدی !.
(قله‌بر) (لوفه‌ور)، (سوشه)، (ویقتور)، (لانی)،
(سودلت)، (ماسه‌نا)، (سن‌سیر)، (ده‌رلون)،
(مورا)، (اوزه‌رو)، (به‌سی‌یه‌ر) و (نه‌ی) هپسی
طابورلردن یتشمش (بوناپارت) ک جنرال‌ری ایدیلر ...
بونلرک بعضیلرینک ترفیع‌لری سریع، بعضیلرینک بطی
اولمشدی .

(توول) ده بردباغک اوغلی اولان (سن‌سیر) حیاته
برتیا‌رو اقتوری اولارق داخل اولمشدی !. برمدت
صکره اوچی طابورلرینه یازیلمشدی . برسنه ده یوزباشی
اولمشدی . (بللونو) دو‌قه‌سی (ویقتور) ۱۷۸۱ ده
طوپچی‌یه یازلمشدی . انقلابه تقدم ایدن وقوعانده وظیفه
سندن چیقارلمشدی .

فقط اعلان حربده درحال تکرار قبول اولونمشدی.
جسارتی، استعدادی سایه‌سنده برق‌اچ ای ظرفده
طابورینک بیکباشی سی اولمشدی !. «دلبرسیاف» (مورا)
(یه‌ری‌غور) ده برلوقنطه‌لی کوی مسافر خانه‌جی سنک
اوغلی ایمش . باباسنک خاننده بیطر مطبیلکی ایدرمش .
اولا، اطاعت‌سز لکنندن ناشی صکره‌دن استعفا ایدوب
ترک ایتدیکی، براوجی الاینه کوکالی قید اولونمشدی .
فقط بردها تکرار داخل اولارق از زمانده میرالای لغه
ترفع ایتمشدی .. (نه‌ی) اون سکر یاشنده برهوسار
الاینه یازلمشدی . تدریجاً قدمه بقدمه ترقی ایتمشدی ..
اهلیتی درحال انکشاف ایدن (قله‌بر) «مغلوب ایدلمز»

لقیبه دها یکریمی بش یاشنده لوا جنرالی اولمشدی .
(سوولت) [*] کوکالی قید اولونمندن التی سنه صکره
چاووش نصب اولونمشدی . فقط اون درت سنه ده چاووش
اولایلمش (ماسه‌نا) یه نسبتله یک سریع ایلروله مشدی ..
مع مافیه بوندن صکره علی‌التوالی، خطوه بخطوه
میرالای فرقه قوماندانی، مشیر رتبه‌لرینه ترفع ایتمشدی .
هپسندن زیاده چاووشلق رتبه‌سی وظیفه‌سنک یک چوق
چالشمه سنه سبب اولدیغنی سویلر مش .. فرانسر اردوسنده
بوکی نفر لکدن مناصب عالیئه عسکریه یه اعتلا مثال‌لری
یقین زمانلره قدر دوام ایتمشدی . (شان‌غارینه) ۱۸۱۵ ده
قرالک خاصه آلاینه عادی بر سلاح انداز اوله‌رق کیرمشدی .
مارشال (بوژو) درت سنه نفر لکدن صکره ضابط
اولمشدی . اسبق فرانسه حربیه ناظرلردن (راندون)
بر ترامپت نفری اوله‌رق مسلک‌نه ابتدار ایتمشدی . حتی
(وه‌رسای) مشیر تصاویرنده کی پورتره‌سنی ماضی
مسلک‌نی ایما آرزوی مخصوصیه الی بر ترامپته متکا
اولارق ترسیم ترسیم ایتدیرمشدی . بوکی مثال‌لر فرانسر
نفراتنه خدمت‌لرینه شوق ایمانله صارلملرینی الهام ایدیور
هر برنفرک آرقه چانطه‌سنده بر عصای مشیری طاشیه‌بیله‌جکی
حسی امکاتی تلقین ایدیوردی ... کرک انکلترده کرک
ممالک سائرده شخصی ثبات وسی قدرتیله، اک‌بست
طبقات اجتماعیه دن اک‌علوی، اک نفوذدار پرستقاع
مواضع اجتماعیه کندی کنیدیلرینه ترفع ایتمش اولانلر
اوقدر چوقدرکه آرتق بوکیلره استثنا قییلندن باقلمامغه
باشلامشدر .. بونلرک اک‌خارق‌العاده‌لرینی نظرملاحظه‌یه
آلاجی اولورسوق همان دینیه‌بیلرکه :

ایلک احوال متضاده و مشکلات متصادفه موفقیت‌لرک
الزم بر شرط ولودی اولمشدر .. انکلتزه مجلس مبعوثانی
[*] (سوولت) صباوتنده یک جزئی تحصیل و تربیه کورمشدی .
حتی فرانسه خارجیه ناظری اولدینی وقت، تعلیمی‌له یک ذوقیاب
اولدینی روایت اولنان، معلومات بشریه دن، جغرافیا علمی
هنوز اوکرنمشدی !.

(توک‌ویل)

اهالی نڪ صفات کاشفہ صناعيسيله اويغون ، بويله ڪندينه
ڪندينه اونلرڪ آره سندن يوكسيلمش متعدد وڪلاي ملتي
داثما حاوي اولا ڪلشدر ..

اوليه ذواتڪ اوراده شرف وحسن قبوله مظهر يتلري
بيوك بريتانيا هيئت تشريعه سنڪ حيتيت واعتباريني
دوبالا ايتشدري .. (سولفور) مبعوثي متوفي (ژوزف
بروزرتن) (اون ساعت) قانونيڪ اثنای مناقشه سنده ،
برپاموق دستڪاهنده وقتيله عمالهك ايتديكي وقت چڪديكي
مزاحم ومتاعي حقيقي ومؤثر برلسانه تصوير ايتش ايدى:
بركون موقع اقتداره ڪلنجه بوزوالى صنف اجتماعي نڪ
شرائط حياتيه سنى تهوين واصلاحه فصل عهد ايتش
اولديغى ايضاح ايدرڪن سور (جيمس غراهام) پارلامنتونك
آلقشلىرى آره سنده بر دبره اولديغى يردن قالمش ،
ملت مجلسنك بووضع عماله طبقه اجتماعيه سندن يتشمش
بويله بر شخص ذى عرفانه تملكندن دولاي عموم مبعونانك
افتخار ايدى جڪلرينى ، بوكي ذوات كرامك ، سلسله
مراتب اجتماعيه اعتناكار بر ملتك متوسط طبقه سيله
يان يانه ، همسويه اولارق بارلامنتو كرسلرينى اشغال
ايدى بيله جڪلرينى بيان ايتش ايدى ... (اولدهام) مبعوثي
مستر (فوقس) اسكى قولكسيونلرينى برينسه تشرير ايدرڪن:
« بن (نورويچ) ده بر طوقومه جى چراغى ايكن »
مقدمه سنى ذكر ايدر مش !.

پارلامنتونك اصلارى بويله پست دها بر چوق اعضاسى
واردر . معروف كى مجهزى مستر (اينوسه سى)
(سانده رله ند) مبعوثي اولمه دن اولكى بسط حكايه حياتى ،
حصماى سياسيه سنڪ هجومار يته جواباً ، (وهى مهت)
منتخبارينه بر كرده اقل ايتشدري : اون درت ياشنده يتيم
قالمش ، عالم مجادله حياتده معيشت يولنى آچق ايچين
(ليوه رپوول) ده متوجهاً (غلاسكو) نى ترك ايتديكي
وقت معتاد بيلت پاره سنى ويره مديڪندن كينك قبودانى
ڪنديسنى عماله صقيله واپوره قبوله راضى اولمش ، ودليقانى
اثنای سفرده كمور لىكده كمورك تنظيم موازنه سيله مشغول
اولمشدى ...

(ليوه رپوول) ده برايش بولاسى به قدر يدى هفته
يك مشكلاته ادامة حياتله غير معلوم يشامش ، انجام
آمر يقايه ايشله ين برواپورده ڪندينه مدار معاش بر ملجاء
بولمشدى .. كمى به رفاروط اولارق كيرمش ، اون طقوز
ياشنه وارمه دن ، ثابت متين حسن حظ حرڪتى سايه سنده
بر كينك قوماندانلغنه قدر صعود ايتشدري .. يكرمى اوچ
ياشنده دڪزدن چكيلوب ساحله برلشمش ، صكره سرعته
ترقى ايتشدري . « سنى دائمي ، عشق مساعى ، باشقه لر-
ينك ايشنه ڪندى ايشى كى دقت ايتك پرنسپي سايه سنده
مظهر سعادت اولديغى » سويلردى ... شمالي (ده ربى
شاير) مبعوثي (بورقن هد) لى (ويليهم جه قسن) ك
مسلكي نك ده مستر (لينده سى) ك كى ايله مشابيه تامه سى
تامه سى واردر . (لاقاستر) ده بر جراح اولان پدرى
(ويليهم جه قسن) يدنجى اوغلى بولونديغى اون بر چو جقلى
برعائله براقرق وفات ايتشدري .. پدرك صاغلغنده بويوك
چو جقلىر پك مكمل تحصيل وتر يبه كورمشلردى . فقط
كوچكلر پدرك وفاتندن صكره ڪندى ڪنديلرينى ايشدن
صيرمغه مجبور اولمشلردى .. اون ايكي ياشنده كى (ويليهم)
مكتبدن آلمش ، صاحبك آلتى سندن كيجهنك اوننه
قدر ، بر كمى ده كوچ بر ايشه قونولمشدى . اوسته سى
خسته دوشدي ڪندن دليقانى محاسبه خانه به آلمشدى .
بوراده دهاز ياده بوش وقتلر بولمشدى . بوبوش زمانلرنده
A دن Z ده قدر (بريتانيا محيط المعارف) ي سلسله
مجلداتى مطالعه به فرصت بولمشدى . قسماً كوندوزلرى ،
فقط اكثر يا كيجهلرى جلدلرى باشدن آشاغى اوقويور
ايدى . صكره ڪندى ڪندينه تجارته قويولمش ذكاي
فطريسي سايه سنده موفق اولمشدى . بوكون اوقيانوسلرڪ
هر طرفنده سىروسفر ايدن كميلرى وار .. كره نك تقريباً
هر ملكتيه مناسبات تجاريه ده بولنيور ..

حياتده مبدائى عينيله ناچيز اولان متوفى (ريچارد
قوبدن) ده بوصفنده كى انسانلرڪ ميانه صره لانه پيلور ..

ناقلى : اورضانه رضا